

2023. GADA DARBĪBAS PĀRSKATS

2023. GADĀ LTDS:

- Notikušas 4 valdes sēdes, 1 Pārstāvju sapulce.
- Uzņemts 1 jauns biedrs: Alma Kuške.
- Atbalstīts 1 radošais brauciens:
  1. Dita Jonīte (radošais brauciens 2023. gada septembrī uz Igaunijas teātra festivālu Draama (Tartu)).

2023. GADĀ REALIZĒTĀ SOCIĀLĀ DARBĪBA:

Jau gadiem ilgi LTDS rūpējas par saviem vecbiedriem, kuri ir apmēram puse no visu biedru skaita (aptuveni 300 cilvēku ir pensionāri – personas virs darbības vecuma), gan organizējot apmaksātas ekskursijas pa Latviju un bezmaksas teātra izrāžu un ģenerālmēģinājumu apmeklējumus, gan organizējot vecmeistaru ikmēneša tikšanās reizes. Svētkos rīkojam koncertus. LTDS savu iespēju robežās - gan materiāli, gan morāli, gan ar dažādu pasākumu organizēšanu, palīdz māksliniekiem, kuri savu mūžu ir veltījuši Latvijas teātra mākslai. LTDS īpaši rūpējas par vientuļajiem un maznodrošinātajiem māksliniekiem, lai vecmeistari nepaliktu vieni savās četrās sienās un izietu sabiedrībā. Tā arī ir ne tikai vientuļo un nomākto, bet arī citu tautību vecmeistaru integrācija Latvijas sabiedrībā.

2008. gadā, pēc LTDS un LaPAA iniciatīvas, tika dibināts “Latvijas Teātru radošo personību atbalsta fonds” (tagad Rampa), kas piesaista finanšu līdzekļus (ziedojumu veidā), lai palīdzētu vecmeistariem un sociāli mazaizsargātajiem skatuves māksliniekiem. Kopš 2007. gada, lai godinātu teātra vecmeistus, tiek organizēti Teātra Zelta fonda pasākumi.

LTDS biedru naudas tiek izlietas tikai biedru vajadzībām. Konkursa kārtībā savu iespēju robežās finansiāli atbalstām biedru radošās pilnveides braucienus, dalību

meistarklasēs vai konferencēs. Ja kāds biedrs vērsas LTDS ar lūgumu sniegt viņam finansiālu sociālo palīdzību, tad LTDS valde tikpat kā vienmēr atbalsta šādus lūgumus. LTDS grāmatvede biedriem sniedz konsultācijas par nodokļu jautājumiem, palīdz sagatavot VID Gada ienākumu deklarācijas u.c.

- 2023. gadā:

2023. gada 7. jūnijā pēc 3 gadu pārtraukuma 42 LTDS seniori devās ekskursijā uz Lūznavas muižu un Rāzņas Nacionālo parku.

Lūznavas muiža ir Latgales jūgendstila pērle, kas 20. gs. sākumā celta kā vieta mākslai un mūzikai. Laika gaitā tā piedzīvojusi dažādas pārmaiņas, kļūstot par skolu, kara štābu, atkal skolu, pagasta pārvaldi un bibliotēku, bet 2015. gadā tā atdzimusi no jauna par vietu mākslai, iedvesmai un atpūtai.

- LTDS vecmeistari noskatījās 21 izrādi (ģenerālmēģinājumi, izrādes) Latvijas Nacionālajā teātrī, Dailes teātrī, Valmieras Drāmas teātrī, Jaunajā Rīgas teātrī, Dirty Deal Teatro, Ģertrūdes ielas teātris, Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātris, Latvijas Nacionālajā Operā un baletā.

2023. gads bijis bagātīgs ar braucieniem no Rīgas, lai noskatītos brīnišķīgas izrādes.

- Pirmais tāds notikums bija brauciens uz Kauņas teātri, lai noskatītos Roberta Vilsona izrādi “Dorians”. Starp 40 braucējiem puse bija mākslinieki – seniori.
- LTDS senioriem bija iespēja aizbraukt uz Valmieras drāmas teātri un noskatīties 2 izrāžu ģenerālmēģinājumus. Pateicoties Evitai Ašeradenai, 2023. gada 14. martā 16 LTDS mākslinieki-seniori aizbrauca uz Valmieru un “Kurtuvē” noskatījās izrādi “Sēras piestāv Elektra”.
- Un 4. oktobrī 16 LTDS Vecmeistari varēja ciemoties Valmiermuižā, baudīt gardus dzērienus, un tad – atkal Valmieras “Kurtuvē” noskatīties “Jāzeps un viņa brāļi” ģenerālmēģinājumu Ineses Mičules režijā.
- 23. jūlijā LTDS apmaksāja Latvijas Profesionālā Baleta asociācijas (arī Latvijas teātra darbinieku savienības) 40 biedriem ekskursiju uz Jaunmoku un Jaunpils pilīm, kā arī Tukuma rožu izstādi.

2023. gadā tika noorganizētas septiņas vecbiedru tikšanās Eduarda Smiļģa Teātra muzeja telpās. Šeit notika vēsturiski pirmie saieti jau pirms 60 gadiem, kad biedrību vadīja Lilita Bērziņa. Tagad šajos saietos pulcējas vecbiedri, kuri paši izteikuši vēlēšanos tikties vismaz reizi mēnesī, kā arī tiek apzināti un piesaistīti tie vecmeistari,

kuri palikuši vientuļi un reti iziet sabiedrībā. Tie ir bijušie Operetes, Operas kora, Baleta, Jaunatnes teātra, LTV, Dailes, Nacionālā un Krievu teātra darbinieki. Saietos tiek rosināts mākslinieku radošais gars. Katra galdiņa pārstāvji gatavo kādu priekšnesumu vai dalās kādā pieredzē, piemēram, kā uzlabot veselību. Katrā tikšanās reizē apsveicam jubilārus. Rezultātā uzlabojas mākslinieku garastāvoklis, pašsajūta un piederības sajūta teātra organizācijai un Latvijas sabiedrībai.

2023. gadā, sākot ar marta mēnesi, izņemot vasaras mēnešus, notika Vecmeistaru valdes (8 cilvēku sastāvā) tikšanās LTDS E.Smiļģa ielā 37, Rīgā. Tas nepieciešams, lai apzinātu tos vecbiedrus, kuriem patiešām nepieciešama palīdzība, kaut vai morāla. LTDS vecmeistaru valdē pašreiz ir Gundega Apsīte (bijusī LTDS darbiniece) – LTDS vecmeistaru koordinatore, Ausma Ozoliņa, Biruta Ceplīte, Dailonis Rudovics, Anta Krūmiņa, Astra Krēsliņa, Indulis Laškops un Maija Dance. Viņi katrs apzina savu grupiņu. Piemēram, Anta Krūmiņa apzina bijušā Jaunatnes teātra māksliniekus, Maija Dance – Latvijas Televīzijā kādreiz strādājušos. Tādā veidā mēs uzzinām, kā jūtas mūsu biedri, kuri vairs nestrādā nevienā no teātriem un LTDS pietuvinātām organizācijām. Tad arī izlemjam, kurš šajā mēnesī apciemos mūsu vecbiedrus.

LTDS sniedz biedriem konsultācijas par iespēju pretendēt uz Radošo personu atbalsta stipendiju, iesniedzot pieteikumus Radošo savienību padomē, nodokļu un citiem jautājumiem. 2023. gadā materiāli tika palīdzēti 67 LTDS biedriem. LTDS daļēji apmaksāja LTDS biedres, Latvijas Nacionālā teātra ilglaicīgas administratores izvadīšanas mūžībā izdevumus. LTDS struktūrvienība fonds “Rampa” apmaksāja medicīnas izdevumus 25 LTDS vecbiedriem.

RADOŠO PERSONU ATBALSTA PASĀKUMA PROGRAMMA

No 2018. gada 1. februāra var iesniegt pieteikumus Latvijas Radošo savienību padomes un Valsts kultūrkapitāla fonda “Radošo personu atbalsta pasākumu programmā”. Atbalsts profesionālām radošajām personām pieejams īslaicīgas ienākumu neesamības gadījumos, tostarp pārejošas darba nespējas laikā, un pensijas vecumā – ārstniecības un komunālo maksājumu daļējai segšanai. Profesionāla radošā persona atbalsta programmas kontekstā ir autors vai izpildītājs, kurš rada vai ar savu izpildījumu interpretē mākslas darbus arhitektūrā, dizainā, teātrī, vizuālajā mākslā,

dejā, literatūrā un kinematogrāfijā, un zinātniskajā jaunradē attiecīgajās radošajās jomās.

2022. gada 23. jūnijā Saeima veica grozījumus “Radošo personu statusa un profesionālo radošo organizāciju likumā”. Līdz ar likuma grozījumu stāšanos spēkā, 2022.gada 29.jūnijā tika veiktas atbilstošas izmaiņas Valsts Kultūrkapitāla fonda “Radošo personu atbalsta programmas” nolikumā. Programma nosaka sekojošus atbalsta (stipendiju) veidus:

- 1) radošajām personām, kuras piedzīvojušas dīkstāvi vai kurām iestājusies pārejoša darbnespēja (īslaicīga ienākumu neesamība);
- 2) sadzīves apstākļu nodrošināšanai radošajām personām, kuras saņem pensiju vai ir sasniegušas vecuma pensijas piešķiršanai likumā noteikto vecumu (pensionāriem);
- 3) pašnodarbinātajām personām, kurām ir radošās personas statuss un kuru valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts gadā ir mazāk par 12 Ministru kabineta noteiktajām minimālajām mēneša darba algām (īslaicīga darba nespēja).

LTDS ir Latvijas Radošo savienību padomes biedrs, līdz ar to visiem LTDS biedriem automātiski tiek piešķirts Radošas personas statuss. Pirms stipendijas piešķiršanas, Latvijas Radošo savienību padome regulāri pieprasa LTDS izziņas, kas apliecina biedra statusu savienībā.

2023. gadā Latvijas Radošo savienību padomē iesniegumus “Radošo personu atbalsta programmā” iesniedza 65 LTDS biedri. Kopā no šīs programmas **2023. gadā LTDS biedriem tika piešķirti 99 128 eiro.**

FONDA “RAMPA” DARBĪBA

Laika posmā no 2023. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim fonds saņēmis ziedojumus 4127,71 eiro, no kuriem 2700,00 eiro ir mērķa ziedojumi.

- 2700,00 eiro izmaksāti Elvīrai Baldiņai, lai daļēji segtu viņas uzturēšanos aprūpes centrā.
- 1631,00 eiro uz ģenerālpilnvaras pamata izmaksāti Viktorijai Plēpei, kompensējot Rūdfam Plēpim nepieciešamos medikamentus un sociālo aprūpi. Šie līdzekļi izmaksāti no Rūdfam Plēpim paredzētajiem mērķa ziedojumiem.
- 309,00 eiro izmaksāti Gunāram Placēnam, lai segtu viņa izdevumus par viņa uzturēšanos Paula Stradiņa klīniskajā universitātes slimnīcā.

- 200,76 eiro izmaksāti Didzim Caukam medikamentu iegādei.
- 100,00 eiro tika izmaksāti Austrai Sukurai rehabilitācijas izdevumiem.
- 252,43 eiro izmaksāti Maijai Vilkai medikamentu iegādei.
- 360,00 eiro izmaksāti Ainaī Karelei medikamentu iegādei.
- 2023. gadā vairākiem senioriem sniegta materiāla palīdzība, nodrošinot viņiem bezmaksas konsultācijas un ārstēšanu pie neiroloģijas, kardioloģijas, optometrijas un oftalmoloģijas speciālistiem.

2023. GADĀ REALIZĒTIE RADOŠIE PROJEKTI:

- **30. GADA BALVA TEĀTRĪ “SPĒLMAŅU NAKTS”**

2023. gada 21. jūnijā Latvijas Teātra darbinieku savienība (LTDS) rīkoja preses konferenci, kurā tika nosaukti 2022./2023. gada sezonas Gada balvas teātrī „Spēlmaņu nakts” pretendenti 15 nominācijās. Pasākumu vadīja LTDS valdes priekšsēdētājs Ojārs Rubenis, klātesot teātru, žūrijas komisijas un preses pārstāvjiem.

2022./2023. gada sezonā žūrijas komisija septiņu nozares profesionāļu sastāvā noskatījās vairāk nekā 100 jauniestudējumus Latvijas profesionālajos teātros.

2022./2023. gada sezonā “Spēlmaņu nakts” žūrijas komisijā strādāja: žūrijas komisijas priekšsēdētājs - teātra kritiķis Toms Čevers, teātra kritiķe Kitija Balcare, teātra kritiķe, interneta žurnāla “Satori” redaktore Anna Andersone, teātra kritiķe un Latvijas Televīzijas kultūras žurnāliste Henrieta Verhoustinska, teātra kritiķis un laikraksta “Diena” žurnālists Atis Rozentāls, aktrise Dace Bonāte un režisore, skatuves mākslas pasniedzēja Latvijas Kultūras akadēmijā Māra Ķimele.

30. “Spēlmaņu nakts” apbalvošanas ceremonija notika 2023. gada 23. novembrī Dailes teātrī. Ceremonijas radošā komanda: režisore Laura Groza, scenārija autors Mārtiņš Meiers, scenogrāfs Mārtiņš Vilkārsis, gaismu mākslinieks Oskars Pauliņš, muzikālais vadītājs Juris Vaivods, videomākslinieks -8, kostīmu konsultante Kristīne Pasternaka, horeogrāfe Elza Leimane, videoklipu režisors un montāžas režisors Matīss Kaža, producete Ilona Matvejeva.

Apbalvošanas ceremonijā balvas pasniedz 15 kategorijās, tika piešķirtas divas balvas par mūža ieguldījumu skatuves mākslā, bērnu un jauniešu žūrijas balva, LMT inovāciju balva teātra mākslā un trīs skatītāju simpātijas balvas.

- TEĀTRA DIENAS IZCILĪBAS BALVAS

2023. gada 2. jūnijā Latvijas Kultūras akadēmijas Eduarda Smiļģa Teātra muzeja Ertneres zālē tika pasniegtas Teātra dienas Izcilības balvas, ko ik gadu rīko Latvijas Teātra darbinieku savienība sadarbībā ar Latvijas Kultūras akadēmijas Eduarda Smiļģa Teātra muzeju.

Ceremoniju atklāja Latvijas Teātra darbinieku savienības valdes priekšsēdētājs Ojārs Rubenis, un vadīja Teātra muzeja vadītājs Jānis Siliņš. Balvu laureātus klātienē uzrunāja un sveica kultūras ministrs Nauris Puntulis, LKA rektore Rūta Muktupāvela, teātru pārstāvji, kolēģi un draugi. Laureātiem tika pasniegtas mākslinieka Māra Šustiņa veidotās goda zīmes – ordeņi.

Jēkaba Dubura balvu par nozīmīgu ieguldījumu teātra pedagogijā piešķirta šogad mūžībā aizgājušajam Latvijas Kultūras akadēmijas asociētajam profesoram, ilggadējam pedagogam un teātra režisoram Mihailam Gruzdomam. Balvu ceremonijā pasniedza viņa dzīvesbiedrei režisorei, aktrisei un pedagoģei Indrai Rogai un meitai Martai Marijai Gruzdovai.

Helēnas Tangijevas–Birznieces balvu saņēma Latvijas Nacionālās operas baleta māksliniece un baleta skolas pedagoģe Ludmila Vikanova par mūža ieguldījumu baleta mākslā un pedagoģiskajā darbā.

Lilitas Bērziņas balvu saņēma Dailes teātra aktrise Ieva Segliņa par profesionāli daudzveidīgu, nobriedušu un spilgtu sniegumu pēdējo sezonu laikā.

Harija Liepiņa balvu saņēma Dailes teātra aktieris Juris Bartkevičs par izcilu aktiermeistarību iepriekšējo sezonu laikā un ieguldījumu skatuves mākslā kopumā.

LTDS valde lēma šogad nepiešķirt Eduarda Smiļģa balvu, ko pasniedz par nozīmīgu, spilgtu novatorisku režiju iepriekšējo sezonu laikā vai par ieguldījumu latviešu teātra popularizēšanā Latvijā un pasaulē.

Balvu kandidātus iesaka Latvijas profesionālie teātri, Latvijas Nacionālā opera un balets, teātra kritiķi, Latvijas Profesionālā baleta asociācija, Latvijas Kultūras akadēmija, Eduarda Smiļģa Teātra muzejs un LTDS.

Teātra dienas izcilības balvu pasniegšana ir LTDS iedibināta tradīcija, kas skatuves māksliniekiem un pedagogiem ir īpaši nozīmīgs notikums.

- SARUNU CIKLS “TEĀTRA GARŠA”

2023. gada vasarā ar Latvijas Televīzijas un Latvijas Radio starpniecību tika pārraidīti 9 raidījumi, kas tapuši VKKF līdzfinansētā projekta “Teātra garša” ietvaros.

Projekta satura pārraidīšana sabiedriskajos medijos bija veiksmīga. Vienu raidījumu LTV1 vidēji noskatījās 33 400 skatītāju, īpaši uzrunājot laukos dzīvojošos Latvijas iedzīvotājus, savukārt LR1 viena raidījuma vidējā auditorija bija 8 600 klausītāji.

2020. gada rudenī LTDS ar VKKF atbalstu realizēja projektu “Teātra atlanti cauri laikiem”, kura ietvaros tapa deviņas teātra vecmeistaru un Spēlmaņu naktij nominēto jauno skatuves mākslinieku sarunas. Šīs intervijas video, audio un drukātā formātā tika publicētas LSM.lv, Kroders.lv un žurnālā Teātra Vēstnesis.

Pateicoties VKKF un Valmiermuižas alus darītavas atbalstam, projekta nākamais cikls tiek turpināts.

2023. gadā LTV1 un LR1 varējām baudīt 10 vecmeistaru un jauno mākslinieku sarunas:

1. Edmunds Freibergs – Ieva Segliņa
2. Ģirts Jakovļevs – Klāvs Kristaps Košins
3. Jānis Skanis – Jana Herbsta
4. Mārtiņš Vērdiņš - Laura Jeruma
5. Aina Matīsa – Klāvs Kristaps Košins
6. Lolita Cauka – Gatis Maliks
7. Līgita Dēvica – Klāvs Mellis
8. Nīna Ņeznamova – Gints Andžāns
9. Anta Krūmiņa – Kārlis Krūmiņš
10. Solveiga Raja – Raimonds Celms

- NOZARES PORTĀLA VEIDOŠANA UN UZTURĒŠANA

2023. gadā LTDS turpināja darbu pie skatuves mākslas nozares portāla veidošanas, kas vienlaikus ir LTDS mājaslapa un biedrības organizēto radošo projektu informatīvā platforma (ltds.lv).

2023. gadā tika uzlabota lapas funkcionalitāte, papildinot to ar Latvijas teātra izrāžu skates sadaļu un Baltijas Drāmas foruma sadaļu, kuru mērķauditorija ir ārvalstu skatuves mākslas praktiķi un teorētiķi. Šīs sadaļas ir gan latviešu, gan angļu valodā.

- LATVIJAS TEĀTRA IZRĀŽU SKATE

Ar Latvijas Republikas Kultūras ministrijas deleģējumu no 2023. līdz 2025. gadam LTDS īsteno starptautiskās sadarbības veicināšanas pasākumus teātra jomā.

Tā ietver ikgadēju Latvijas teātru izrāžu SKATI, kas tiek rīkota, lai sniegtu iespēju iepazīties ar Latvijas teātri ārvalstu skatuves mākslas profesionāļiem; regulāru ārvalstu teātra profesionāļu informēšanu par Latvijas teātra jaunumiem, kā arī vietējo profesionāļu apmācību un informēšanu par teātri ārvalstīs.

2023. gadā SKATE notika no 2. līdz 5. novembrim. Skatē tika iekļautas un izrādītas 20 izrādes, pārstāvējot 14 dažādus Latvijas teātrus un producentu apvienības, un to apmeklēja vairāk nekā 50 ārvalstu teātra profesionāļi.

Skates norisi un programmu koordinē Maija Pavlova un Jevgēņija Šermeņeva.

Notiek regulāra informācijas apmaiņa un saziņa ar ārvalstu teātra profesionāļiem (e-pastos, Facebook kontā, personīgi), lai sniegtu aktuālo informāciju par Latvijas teātra aktualitātēm. Divas reizes gadā tiek izsūtīta ziņu lapa ar Latvijas teātra aktualitātēm vēstkopas abonentiem.

Ir izveidota un regulāri tiek papildināta kontaktu datu bāze (185 adreses uz 31.12.2023.), kuriem tiek regulāri izsūtīta informācija par Latvijas teātra aktualitātēm. LTDS veido un uztur interneta vietni ltds.lv, kā arī Latvijas teātra izrāžu skates kontu sociālajā tīklā Facebook, kur regulāri publicē, apkopo un atjauno informāciju par teātri ārvalstīs, sadarbības, izglītības un finansējuma iespējām.

- BALTIJAS DRĀMAS FORUMS 2023

Baltijas Drāmas forums ir ar teātri saistītu pasākumu virkne, kas katru gadu tiek rīkota vienā no trim Baltijas valstīm, attiecīgi ievērojot triennāles principu. Tā mērķi ir popularizēt konkrētās valsts oriģināldramaturģiju un tās veiksmīgākos iestudējumus, veicināt jaunu sadarbību un kultūras sakaru veidošanos Baltijas teātra kopienas vidū, kā arī rīkot akadēmiskas konferences, nodrošinot saikni starp teātra praksi un teoriju, publiskas diskusijas, neformālas tikšanās un tīklošanās pasākumus.

Lietuvā un Igaunijā Baltijas Drāmas foruma konference šobrīd tiek piesaistīta teātra festivāliem “Sirenos” un “Draama”, bet Latvijā – izrāžu skatei, kuru rīko vai nu lokālākā vai plašākā mērogā, iekļaujot attiecīgās sezonas “Spēlmaņu nakts” balvai nominētos iestudējumus vai pēdējo gadu izrāžu izlasi ar tulkojumu angļu valodā,

sniedzot iespēju Baltijas un citvalstu teātra profesionāļiem un kritiķiem iespēju iepazīt Latvijas teātru veikumu.

Baltijas Drāmas forumu Kultūras ministrijas deleģējuma ietvaros Latvijā rīko LTDS, sadarbojoties ar Latvijas Kultūras akadēmiju un citiem partneriem.

Tradicionāli Baltijas Drāmas forumu apmeklē 10-15 cilvēku delegācijas no kaimiņvalstīm un atsevišķi viesi no citām valstīm.

2023. gadā Latvija atjauno viesizrāžu praksi, piedāvājot foruma dalībniekiem un publikai noskatīties pa izrādei no Lietuvas un Igaunijas.

2023. gadā “Baltijas Drāmas forums” notika Rīgā no 31. oktobra līdz 4. novembrim, kura ietvaros 31. oktobrī un 1. novembrī norisinājās Low Air Viļņas pilsētas dejas teātris Viesizrāde ”me two / Sava kliķe” (LT) (Hanzas peronā), kā arī Kanuti Gildi Saal viesizrāde “Ēdenes detaļa” (Ģertrūdes ielas teātrī).

2023. gada 2. novembrī foruma ietvaros notika arī divas Latvijas teātra izrādes – Liepājas teātra izrāde “Dziesmu svētki” Hanzas peronā un 2023. gada 4. novembrī norisinājās fonda “Initium” izrāde “Malleus Maleficarum” (Rīgas cirkā).

Forumā darba kārtībā bija arī Dramaturģijas domnīca “Baltijas NE/atkarība” un ceļvedis angļu valodā “LATVIAN PLAYWRIGHTS AND DRAMATURGES: CURRENT VIBES”. Forumā nedēļā Rīgā notika arī starptautiskā zinātniskā konference Acting. Reacting. Enacting. Theory and Practice in Performing Arts, kuru organizēja LTDS sadarbībā ar Latvijas Kultūras akadēmiju un tās ikgadējo konferenci Kultūras Krustpunkti un Ziemeļvalstu Teātra Pētnieku Asociāciju ANTS (Association of Nordic Theatre Scholars).

SADARBĪBA AR STARPTAUTISKĀS TEĀTRA KRITIĶU ASOCIĀCIJAS LATVIJAS NODALU

Lai veicinātu kvalitatīvu teātra mākslas izvērtējumu un informācijas apriti starptautiskā vidē, LTDS sadarbojas ar Starptautiskās Teātra kritiķu asociācijas (AICT-IATC) Latvijas nodaļu. Teātra kritiķi tiek iesaistīti „Spēlmaņu nakts” žūrijas komisijā, pārstāv Latviju Baltijas drāmas forumos Igaunijā un Lietuvā, kā arī citos festivālos, simpozijos un profesionālajos semināros pasaulē. Kritiķu viedoklis tiek ņemts vērā lemjot par gadskārtējo Teātra dienas balvu piešķiršanu.

Starptautiskās teātra kritiķu asociācijas Latvijas nodaļa apvieno aptuveni 30 aktīvi strādājošus teātra zinātniekus, pētniekus un kritiķus un tajā darbojas biedri visās vecuma grupās.

2023. gadā sadarbība ar Starptautisko teātra kritiķu asociācijas vadības komiteju bija mazāk intensīva, tas saistīts ar pasaules teātra kopienas aktīvu pievēršanos koncentrētai atbalsta sniegšanai galvenokārt Ukrainas teātra kopienas pārstāvjiem visā pasaulē.

2024. gada pavasarī Čehijas pilsētā Brno notiks Starptautiskās Teātra kritiķu asociācijas kārtējais kongress, kuru plāno apmeklēt arī Latvijas teātra kritiķi.

2023. gada pavasarī, izmantojot AICT/IACT kontaktu tīklojumu, pie Laumas Mellēnas-Bartkevičas vērsās ASV tulkotās dramaturģijas žurnāla The Mercurian redaktors Adams Nataniels Versenijis ar lūgumu pārbaudīt Justīnes Kļavas lugas “Dāmas” tulkojumu angļu valodā un koriģēt to, salīdzinot to ar oriģinālu, pirms publicēšanas ASV. Pārskatītais tulkojums publicēts žurnāla 9. numurā šeit: <https://the-mercurian.com/2023/04/21/ladies/>

2023. gada maijā 2022. gada maijā kritiķes Ieva Rodiņa, Lauma Mellēna-Bartkeviča, Vēsma Lēvalde un Ērika Zirne apmeklēja Lietuvas starptautisko teātra festivālu TheAtrium Klaipēdā, par ko tapa kolektīvā dienasgrāmata, kuru jau tradicionāli tulko uz lietuviešu valodu un publicē žurnālā Kulturos Barai 9. (2023) numurā ar Lietuvas Teātra kritiķu asociācijas biedres Ramunes Marcinkevičutes starpniecību. Baltijas teātra kritiķi regulāri sadarbojas analītisku rakstu pasūtīšanā tulkošanā un publicēšanā, veicinot reģionālo informācijas apriti par teātra procesiem. Tāpat Latvijas kritiķi 2023. gadā jau tradicionāli apmeklēja Igaunijas teātra festivālu DRAAMA Tartu un teātra izrāžu skati Tallinā, Narvas teātra festivālu, festivālu Sirenos Lietuvā un citus reģionāli nozīmīgus notikumus, šo pieredzi atspoguļojot arī Latvijas medijos.

Izmantojot AICT/IACT kontaktu tīklu un paplašinot to ar Ziemeļvalstu teātra pētnieku asociācijas ANTS biedriem, 2023. gada 2.–4. novembrī Baltijas Drāmas foruma ietvaros, sadarbojoties ar Latvijas Kultūras akadēmiju Rīgā tika organizēta vērienīga starptautiska teātra konference “Acting. Reacting. Enacting. Theory and Practice in Performing Arts”, trīs dienās Rīgā pulcējot kopā teātra zinātniekus no Baltijas, Skandināvijas un citām valstīm ar priekšlasījumiem par vēsturiskajām un mūsdienas aktierskolām un spēles tehnikām, teātra un sabiedrības/politikas mijiedarbību un citām aktualitātēm.

KULTŪRPOLITISKĀ DARBĪBA

Latvijas Teātra darbinieku savienība (LTDS) kā sabiedriskā organizācija, kura apvieno 579 biedrus un nu jau arī profesionālos teātrus kā juridiskas personas, darbojas saskaņā ar pieņemtajiem statūtiem. Tie uzliek par pienākumu ne tikai rūpēties par biedriem, bet arī aktīvi sekmēt Latvijas kultūrpolitiku.

1) LTDS Valdes locekļi O.Rubenis, D.Gaismiņa, E.Melbārdis regulāri piedalās gan Latvijas Radošo savienību padomes pamatdarbā, gan kopā ar tās vadību pārstāvēt intereses visās nozari pārstāvošās valstiskās un nevalstiskās institūcijās. Pirms pēdējām Saeimas vēlēšanām O.Rubenis LRSP sastāvā tikās ar visām eventuālajām Saeimas frakcijām, lai aizstāvētu kultūras institūciju darbības nepieciešamību kopējā kultūrtelpā. Šādas tikšanās notikušas regulāri 2023. gada laikā, informējot par situāciju gan teātru pasaulē, gan kopēji kultūrtelpā. Notikušas regulāras tikšanās Kultūras ministrijā ar bijušo kultūras ministru N.Puntuli, un jau vairākas reizes bijušas apspriedes dažādos sastāvos ar esošo kultūras ministri A.Loginu. Visā periodā bijusi regulāra sadarbība ar Kultūras ministrijas valsts sekretāri D.Vilsoni un citiem par kultūrpolitiku un teātra nozari atbildīgiem ministrijas darbiniekiem.

2) Regulāra darbība Kultūras ministrijas konsultatīvajā Teātra padomē tālākas teātra politikas veidošanā - teātra stratēģijas izstrādē un aktuālāko īstermiņa problēmu risināšanā.

3) Kopā ar mūziķiem veikta izpēte par kultūras jomas “pārfinansēšanas” un algu palielināšanas reālo situāciju kā rezultātā 17.11.2023. nosūtīta vēstule Saeimas Budžeta un finanšu, izglītības un zinātnes komisijām, Finanšu ministrijai (A.Ašeradenam), Kultūras ministrijai (A.Loginai) par profesionālo mūziķu un aktieru kritisko atalgojuma situāciju.

4) LTDS valdes priekšsēdētāja O.Rubeņa līdzdalība konkursa komisijās izvēloties nākamā perioda valdes locekli M.Čehova Rīgas Krievu teātrim un Liepājas teātrim.

5) LTDS valdes locekļu A.Sīles, D.Gaismiņas un biedrības radošo projektu koordinators R.Vorobjova aktīva līdzdalība organizējot Baltijas Drāmas forumu (BDF) 2023, un LTDS biedru M.Pavlovas, J.Šermenevas deleģēšana veidot ikgadējo Latvijas teātra izrāžu skati. Abus projektus organizē LTDS - BDF ik pēc trīs gadiem, bet Latvijas teātra izrāžu skati kā minimums 2023., 2024. un 2025. gadā.

6) Aktīva valdes locekļu iesaistīšanās par tālāko teātra un mākslinieku eksistenci esošajos kultūras nozarē atvēlētajos budžeta apstākļos, nākamo darba līgumu nostabilizēšanu un Teātra likuma izstrādes nepieciešamību.

7) LTDS sadarbība ar Latvijas Kultūras akadēmiju rosinot veikt pētījumus, kas palīdzētu skaidrāk veikt kultūrpolitikas nostādņu virzīšanu (O.Rubeņa līdzdalība 08.11.2023. konferencē un LTDS valdes locekles L.Ulbertes, LTDS biedres L.Mellēnas-Bartkevičas dalība BDF zinātnisko konferenču organizēšanā 2., 3. un 4. novembrī.)

8) Lai paplašinātu sabiedrības iesaisti teātra procesos, 2022./2023. gada sezonai izveidots jauns modelis Gada balvas teātrī “Spēlmaņu nakts” skatītāju balsojuma sistēmai, piesaistot sabiedrisko mediju portālu LSM.lv un Latvijas teātra katalogu Izrades.lv, kas dod cilvēkiem pašiem izvēlēties sev tuvākās izrādes un māksliniekus.

2023. GADĀ VEIKTĀ SAIMNIECISKĀ DARBĪBA

2023. gadā biedrības nodibinātais SIA “LTDS īpašumi” veiksmīgi turpina apsaimniekot biedrības īpašumus.

Joprojām tiek iznomātas telpas LTDS īpašumā esošajās ēkās Satekles ielā 2C un Talsu ielā 1.

2023. gada beigās naudas atlikums SIA “LTDS īpašumi” kontā bija 22 583,15 EUR. Daļu no naudas paredzēts 2024. gadā ieguldīt Satekles ielas 2C īpašuma remontā.

2023. gadā LTDS īpašumos veiktie remonta darbi:

- 1) energoefektivitātes uzlabošanas darbi Satekles ielā 2C;
- 2) būvgružu izvešana Satekles ielā 2C.